

Rebecca Wojturska

Edinburgh Diamond: growing a library-based Open Access hosting service

Edinburgh Diamond: rozwijanie serwisu
hostingowego prowadzonego przez bibliotekę
w systemie otwartego dostępu

Abstract

University libraries are becoming increasingly involved in Open Access (OA) publishing. Edinburgh Diamond, a service situated within Edinburgh University Library, supports the publication of academic and student-led Diamond OA journals and books. This article outlines the development of Edinburgh Diamond, from concept to development, from launching a journal hosting service to launching a book hosting service, and from policy-making to rebranding. It addresses the three main challenges – sustainable growth, accessibility and quality – and considers solutions before reviewing Edinburgh Diamond's plans for the future.

Medical Library Forum 2023;16(1):4-10

DOI: 10.34738/mlf.0078

University of Edinburgh, Scotland

Correspondence to: rebecca.wojturska@ed.ac.uk

Streszczenie

Biblioteki uniwersyteckie w coraz większym stopniu angażują się w publikowanie zgodnie z modelem otwartego dostępu. Serwis Edinburgh Diamond, prowadzony w ramach Biblioteki Uniwersytetu Edynburskiego, wspiera publikowanie czasopism i książek przez naukowców i studentów w modelu Diamond OA. Artykuł przedstawia rozwój Edinburgh Diamond – od koncepcji do realizacji, od uruchomienia usługi hostingu czasopism do wdrożenia hostingu książek, od kształtowania polityki po rebranding. W tekście przedstawiono trzy główne wyzwania w omawianej dziedzinie – zrównoważony wzrost, dostępność i jakość – a także możliwe przyszłe rozwiązania oraz plany serwisu Edinburgh Diamond.

Keywords

university libraries, library publishers, Open Access, OA, Open Access publishing, hosting services, Open Journals System, OJS.

INTRODUCTION

The Library Publishing Directory 2022 [1], compiled by the Library Publishing Coalition (LPC), lists almost 150 library publishers across the world; it listed 115 library publishers in 2014, and there is no indication that this growth is diminishing. Although the list largely comprises institutions in North America, it includes libraries in Australia, Brazil, Czechia, Denmark, Germany, Hong Kong, Ireland, Malaysia, Norway, Romania, Russia, Serbia, South Africa and Ukraine. The UK itself has seen an influx of new hosting services and presses within the last decade, including the University of St Andrews Journal Hosting Service (2011), UCL Press (2015), White Rose University Press (2016), Liverpool John Moores University (LJMU) Hosting Service (2017), Scottish Universities Press (2022), and, of course, Edinburgh Diamond (2009). Indeed, the Scholarly Publishing and Academic Libraries Coalition (SPARC) published a report entitled *Library Publishing Services: Strategies for Success Research Report* in which Mullins *et al.* relate that more than 75% of academic libraries are interested in providing, or are already providing, publishing services situated in the library [2].

There are many reasons why a library may engage in publishing or hosting initiatives. Collier *et al.* contend that library publishing is a ‘natural progression for libraries and a good fit for librarians, who are in an important position to foster innovative publishing initiatives’ [3]. Publishing is a core activity for many academics, and librarians are well placed to provide support, guidance and information in this area. Librarians already have networks in place to support students, including those who wish to pursue a career in academia or publishing and who may want to develop skills in these areas while studying at university. Furthermore, many libraries already provide guidance and support with the Research Excellence Framework (REF) and the evolving compliance criteria from the core funding bodies under Plan S. Librarians also contend with high Article Processing Charges (APCs) and Book Processing Charges (BPCs), which, Judith Fathallah points out, ‘can be prohibitive to authors and institutions’ and are ‘at odds with the values-based models and systems of several leading OA publishers’ [4]. We might expect, then, in the face of rising subscription, acquisition and publishing costs, as well as in the changing publishing landscape, that libraries would invest more in Open Access (OA) initiatives, some launching their own.

JOURNAL HOSTING SERVICE

In 2009, Edinburgh University Library launched an OA journal hosting service, with the aim of supporting two journals that needed a hosting solution. Using Open Journals System (OJS) – open-source software from the Public Knowledge Project (PKP) – and limited but dedicated staff resource, the service grew organically to include journals led by staff, academics and/or students. Since 2019, a dedicated post was created to grow the journal hosting service, and the service now hosts 19 journals, along with eight journals that have ceased publishing (four of which are conference proceedings, which the service also caters for). The journals are now widely indexed, with many in the Directory of Open Access Journals (DOAJ), and they continue to grow in terms of readership, citations and usage. The service as a whole has one full-time member of staff and one day per week of technical support.

Edinburgh Diamond understands itself to be a hosting service, not a traditional publisher. The reason for this is that the service isn’t involved with editorial decisions or submission and peer review management, and it doesn’t currently provide support for copyediting or typesetting. The service focuses on equipping editors with everything they need to publish journals. Free of charge, the service includes use of a workflow system (which allows for submission and peer review management), a hosting platform to publish content, ongoing technical support (including bug fixes and upgrades), indexing, annual reporting, and guidance around publishing best practice and processes. The service also offers training for editors on OJS so that they are able to manage the journals themselves, checking in with the service team when issues and queries arise. As Cath Dishman reported when launching the LJMU journal hosting service, ‘Training on the system is... essential for any new journal editorial team members’ [4]. Although OJS is relatively intuitive and has a wealth of information and supporting documentation provided by PKP, editors need to dedicate time to become accustomed with the system. Therefore, Edinburgh Diamond provides a test version for every journal, so that editors are able to familiarise themselves with OJS without worrying about affecting their live journal site.

BOOK HOSTING SERVICE

Developing guidance around OA for monographs, textbooks and edited collections – along with other books – is now encouraging publishers to reconsider their models so that they can guarantee

funder compliance for submitting authors. Plan S and UKRI have been instrumental in this change. As Edinburgh Diamond had already been running a journals hosting service for over a decade, it was decided that the library would launch a similar book hosting service, offering another route of compliance for authors and providing support to those who are in need of a hosting solution for their book projects. Having policies in place for journals meant that the service team did not have to start from scratch when creating policies for books. Publication ethics, preservation and privacy policies, for example, could all be relatively easily tweaked to suit books and ensure that they are in line with industry standards.

Morris-Babb and Henderson write that ‘An open-access textbook empowers an author to craft a textbook that is adaptable, affordable, and very accessible’ [5]. The use of Creative Commons (CC) licenses means books that Edinburgh Diamond hosts can be adapted and updated to maintain their relevancy to their respective courses. As the service supports only Diamond OA publications, it ensures that content will be as accessible as possible.

The service team wants to ensure that course books and textbooks are available for students at no cost, including new editions. Edinburgh Diamond is slowly achieving this and has teamed up with the University of Edinburgh’s Open Educational Resources (OER) team to convert some of their Massive Open Online Courses (MOOC) materials into textbooks. Morris-Babb and Henderson researched student needs where textbooks are concerned and report that ‘The features of a digital book that are most important are searchability, printability, and unlimited accessibility’ [5]. Edinburgh Diamond separates chapters of applicable books so that users can easily navigate to the relevant content, and Diamond OA and CC licenses permit unlimited access and reuse.

The service hosted its first book – *Fundamentals of Music Theory*, a collaborative project worked on by the OER team, academics, students and Edinburgh Diamond – in October 2021, to coincide with Open Access Week and the service rebrand (see: REBRAND). One year later and the book has had over 5,000 downloads. The service now has seven books, including textbooks, reports, an edited collection, a cookbook and even colouring books. One aim of the book hosting service is to support all types of book and to see what university members propose, rather than being prescriptive. Therefore, Edinburgh Diamond supports book projects that don’t fall in line with

traditional academic books (as well as, of course, books projects that do).

REBRAND

The library decided to rebrand the service as ‘Edinburgh Diamond’ at the same time as launching the book hosting service in 2021. The service was formerly the ‘Journal Hosting Service’; it was quickly agreed that it was unfeasible to expand this to the ‘Book and Journal and Conference Proceedings Hosting Service’. A short and catchy name would, along with other benefits, make the service easier to promote. Edinburgh Diamond was chosen because the service focuses solely on Diamond OA and, because diamonds connote, among other things, transparency and strength. The name also helps distinguish the service from Edinburgh University Press, which does not publish Diamond OA (but has other OA-compliant routes).

For Edinburgh Diamond’s visual branding, the University of Edinburgh’s brand colours and logos were utilised; as a widely-recognised and well-regarded institution, its branding may confer prestige to the service. A graphic was designed to accompany the University logo; the intention was to create a recognisable image that would be instantly associated with the service. The result was a small, unlocked diamond, inspired by the formal OA logo, and feedback on the design has been overwhelmingly positive.

CHALLENGE: SUSTAINABLE GROWTH

Deville *et al.* state that ‘new open access publishers are transforming academic publishing not *in spite* of their small scale but *because* of it’ [6]. They suggest that this is through collaboration and an increased possibility of innovation. As well as our free internal service, Edinburgh Diamond hosts a shared service where member institutions of the Scottish Confederation of University and Research Libraries (SCURL) are able to use our hosting service to run their own publishing programmes or hosting services. There are currently 11 members, all of which benefit enormously from collaboration: sharing best practice and pooling resources has strengthened the service and given members more confidence in running their publishing programmes. Our tri-annual meetings allow us to connect and discuss our issues and solutions while discussing wider publishing issues of importance. As the Edinburgh Diamond service team consists of one full-time

staff member and tech support, collaboration becomes increasingly important in efforts to transform academic publishing. It would be difficult to grow sustainably without a support network of peers with whom to share targets and challenges, especially when internal resource is limited.

Deville *et al.* also state that ‘A transparent funding model for the publishing operation is a crucial factor as it sends messages about professionalism and trustworthiness’ [6]. Edinburgh Diamond aims to be as transparent as possible about all of its processes. It is difficult to sustainably grow without consistent funding in place, and the service is currently funded from the core library budget. It is also difficult to acquire funding for service additions, such as copyediting and typesetting, two areas in which editors have requested support. Edinburgh Diamond aims to continue to grow, but it must be done sustainably so that the service at any given time is robust enough for its users.

CHALLENGE: ACCESSIBILITY

The UK government 2018 accessibility regulations state that all public sector bodies must include accessibility statements for their webpages, which should outline what is accessible, what needs working on and how the organisation will work on it [7]. Edinburgh Diamond is working on accessibility statements for all of its sites, including those of its partners. Accessibility is incredibly important; the greatest challenge is resource limitations and a consequent inability to create articles and books in formats other than PDF. As accessibility is at the heart of the OA publishing ethos, it is important that content output reflects this. Although OA publishing breaks down many access barriers, there is still some way to go in working towards true, total accessibility, including ensuring print copies are available for those who need them, that digital versions are available in various machine-readable formats, that websites are user-friendly for everyone, that metadata is robust and discoverable, and that, ultimately, no one is left behind in the move to OA.

CHALLENGE: QUALITY

Another challenge is battling the tired perception of OA as lesser in quality. Although some headway has been made here, the influence of the Impact Factor (IF) in author submission decisions is still strong. In a study on the volume of publishing output from publishers, Larivière *et al.* report that, for most subject areas, ‘concentration in the

top five publishers increased from between 10% and 20% in 1973 to between 42% and 57% in 2013’ [8]. We can see here what Deville *et al.* refer to as ‘the relentless expansion of the reach of a few large players’ [6]. This can make service visibility difficult in such a dominated market, and means that authors may consider journals not published by the top five to be lesser in quality or even associated with predatory publishing.

Edinburgh Diamond aims to combat these perceptions by ensuring that its policies meet industry standards. For example, the service’s publication ethics statement is guided by the Committee of Publication Ethics (COPE) and the preservation policy is modelled on NASIG’s digital preservation model policy. The selection criteria from the DOAJ are utilised as a starting guide for editors so that they know what is expected of them in order to run a high-quality, transparent and ethical journal. It has also proved helpful to define the roles and responsibilities of the staff of Edinburgh Diamond in contrast to those of the journal editorial team (or book authors), ensuring that the journal runs smoothly and that there are no gaps in the publication schedule of activities. Although Edinburgh Diamond has no ownership over the journals it hosts (the title copyright lies with the editor and the content copyright with the authors), the team does work with the editors to ensure that there is a succession plan for when members leave, so that journals are at less risk of becoming stagnant. Furthermore, the service has a resource page where users can find out more information on best practice in publishing, such as the roles of editors and peer reviewers. Having a full-time member of staff working on the service means that users are well supported with their everyday queries and issues. Ensuring that your team has the capacity to deliver on the service you are promoting helps with quality assurance, not just for the content but for the viability of library-based hosting services as an attractive options for editors and authors.

FUTURE PLANS AND CONCLUSION

Although there have been issues with growing the service, the Edinburgh Diamond team has found that in order to keep growing sustainably it needs to ensure that quality control measures are in place and that there is sufficient support for journal editors to enable them to run their journals or create their books effectively. The team had not predicted the level of technical support required for the growth of the service, and a near-future goal is to acquire more support in

this area. Another aim is to utilise Twitter further (@EdinDiamond) to further engage with academic and research communities and to increase internal and external promotional activities through conference and meeting presentations.

Ultimately, the Edinburgh Diamond team recommends that libraries engage in hosting and publishing as much as their resources allow, as it is clear that academics, staff and students are becoming more interested in and involved with OA. Such a service is particularly useful for subject matter that might not be commissioned by commercial publishers or that is too niche to be considered profitable. Feedback that Edinburgh Diamond has received from users includes ‘an ambitious and well-supported facility that provides vital infrastructure for editors who wish to embrace the benefits of fully open access publishing’, ‘Our relationship with the hosting service has really been a collaboration where we’ve benefitted from their expertise, knowledge and experience’ and ‘Moving to OJS and OMP¹ significantly increased the visibility and usage of our online publications.’ It is clear that the service is well-used and well-regarded. A primary goal for the service is to grow sustainably while addressing the challenges described above, so that the service can continue to offer a credible hosting solution for those who want to be a part of the Diamond OA movement.

WSTĘP

Informator *Library Publishing Directory 2022* [1], opracowany przez Library Publishing Coalition (LPC), wymienia prawie 150 prowadzonych przez biblioteki wydawnictw działających na całym świecie. Dla porównania: w edycji z 2014 r. wymieniono 115 takich wydawnictw – i nic nie wskazuje na to, by obserwowany wzrost miał zwolnić. Choć lista obejmuje w dużej mierze instytucje z Ameryki Północnej, znalazły się na niej także biblioteki z Australii, Brazylii, Czech, Danii, Niemiec, Hongkongu, Irlandii, Malezji, Norwegii, Rumunii, Rosji, Serbii, RPA i Ukrainy. W samej Wielkiej Brytanii w ostatniej dekadzie zwiększyła się liczba serwisów hostingowych i wydawnictw: pojawiły się University of St Andrews Journal Hosting Service (2011), UCL Press (2015), White Rose University Press (2016), Liverpool John Moores University (LJMU) Hosting Service (2017), Scottish Universities Press (2022) i oczywiście Edinburgh Diamond (2009). Koalicja zrzeszająca wydawnictwa naukowe i biblioteki akademickie – Scholarly Publishing and Academic

Libraries Coalition (SPARC) opublikowała raport *Library Publishing Services: Strategies for Success Research Report*, w którym Mullins i wsp. relacjonują, że ponad 75% bibliotek naukowych jest zainteresowanych świadczeniem usług wydawniczych lub już takie usługi świadczy [2].

Biblioteka może angażować się w inicjatywy wydawnicze i hostingowe z licznych powodów. Collier i wsp. twierdzą, że publikowanie stanowi „naturalny kolejny etap rozwoju bibliotek i dobrze pasuje do profilu zawodowego bibliotekarza, którzy mogą odegrać istotną rolę we wspieraniu innowacyjnych inicjatyw wydawniczych” [3]. Publikowanie jest podstawowym rodzajem działalności wielu naukowców, a bibliotekarze są dobrze przygotowani do udzielania wsparcia, informacji i wskazówek – współtworzą system wsparcia studentów, wśród których można znaleźć osoby planujące karierę naukową lub wydawniczą i zainteresowane rozwijaniem umiejętności już podczas studiów. Co więcej, wiele bibliotek udziela już wsparcia w zakresie Research Excellence Framework (REF) i zmieniających się kryteriów, których spełnienie jest wymagane przez instytucje zapewniające finansowanie w ramach Planu S. Bibliotekarze zmagają się też z wysokimi opłatami za publikowanie artykułów (*article processing charges*, APC) i opłatami za publikowanie książek (*book processing charges*, BPC), które – jak wskazuje Judith Fathallah – „mogą być zaporowe dla autorów i instytucji” i są „sprzeczne z wartościami, na których oparte są modele i systemy kilku wiodących wydawców działających zgodnie z ideą otwartego dostępu” [4]. Można więc oczekiwać, że wobec rosnących kosztów subskrypcji, zakupu i publikacji oraz zmieniającego się krajozobrazu wydawniczego biblioteki będą więcej inwestować w inicjatywy oparte na modelu otwartego dostępu (OD) albo tworzyć własne.

USŁUGA HOSTINGU CZASOPISM

W 2009 r. Biblioteka Uniwersytetu Edynburskiego uruchomiła usługę hostingu czasopism w otwartym dostępie, mającą na celu wsparcie dwóch tytułów, które potrzebowały takiego rozwiązania. Dzięki wykorzystaniu Open Journals System (OJS) – oprogramowania open source dostarczonego przez Public Knowledge Project (PKP) – oraz stosunkowo nielicznemu, ale zaangażowanemu personelowi usługa rozrosła się i objęła czasopisma prowadzone przez pracowników, naukowców

i/lub studentów. W 2019 r. stworzono osobne stanowisko, aby rozwijać usługę hostingową. Obecnie korzysta z niej 19 czasopism – obok ośmiu, które przestały się ukazywać (z czego cztery to materiały konferencyjne, również obsługiwane przez serwis). Są to dziś czasopisma indeksowane w bazach danych, wiele z nich znajduje się w Directory of Open Access Journals (DOAJ), a liczba ich odbiorców i cytowania stale rosną. Do obsługi serwisu zatrudniony jest jeden pracownik w pełnym wymiarze godzin. Zapewniono też jeden dzień wsparcia technicznego w tygodniu.

Edinburgh Diamond określa się jako serwis hostingowy, a nie tradycyjny wydawca. Wynika to z faktu, że obsługa serwisu nie jest zaangażowana w decyzje redakcyjne, zarządzanie zgłoszeniami i proces recenzji (*peer review*), a także nie oferuje wsparcia w zakresie edycji czy składu. Zespół serwisu skupia się na wyposażeniu redaktorów we wszystko, czego potrzebują do wydawania czasopism. Bezpłatna usługa obejmuje dostęp do systemu przepływu pracy (zarządzanie zgłoszeniami i recenzjami), platformę hostingową do publikowania treści, bieżące wsparcie techniczne (włącznie z poprawkami błędów i aktualizacjami), indeksowanie, sporządzanie rocznych raportów oraz dostarczenie wskazówek nt. najlepszych praktyk i procesów wydawniczych. W ramach serwisu oferowane są również szkolenia dotyczące korzystania z oprogramowania OJS, tak aby redaktorzy byli w stanie samodzielnie zarządzać czasopismami i kontaktowali się z zespołem serwisu tylko w przypadku problemów czy wątpliwości. Jak relacjonowała Cath Dishman na etapie uruchamiania usługi hostingu czasopism LJMU, „szkolenie w zakresie obsługi systemu jest (...) niezbędne dla każdego nowego członka zespołu redakcyjnego” [4]. Choć oprogramowanie OJS jest stosunkowo intuicyjne, a PKP dostarcza obszernie informacje i dokumentację pomocniczą na jego temat, redaktorzy muszą poświęcić nieco czasu na oswojenie się z systemem. W związku z tym Edinburgh Diamond zapewnia wersję testową oprogramowania, dzięki czemu redaktorzy mogą zapoznać się z OJS bez obaw, że wpłynę to na stronę internetową czasopisma.

USŁUGA HOSTINGU KSIĄŻEK

Opracowanie wytycznych dotyczących OD dla monografii, podręczników, wydawnictw zbiorowych i książek innego rodzaju zachęca wydawców

¹ System oceny wpływu badań prowadzonych przez brytyjskie instytucje szkolnictwa wyższego.

do ponownego rozważenia stosowanych modeli, tak aby zagwarantować autorom składającym wnioski o publikację zgodność z wymogami instytucji finansujących. Zasadniczą rolę odegrały tu Plan S i UK Research and Innovation (UKRI). Ponieważ Edinburgh Diamond już od ponad dekady prowadził usługę hostingu czasopism, postanowiono, że biblioteka uruchomi usługę hostingu książek, by zaoferować autorom kolejną ścieżkę zgodności z wymogami grantodawców i zapewnić wsparcie tym, którzy potrzebują rozwiązania hostingowego dla swoich projektów książkowych. Zespół serwisu, mając już opracowaną politykę dla czasopism, nie musiał zaczynać od zera przy tworzeniu polityki dla książek. Na przykład etyka publikacyjna, polityka długoterminowej dostępności zasobów czy polityka prywatności mogły zostać stosunkowo łatwo dostosowane do nowych potrzeb i zapewnić przestrzeganie standardów branżowych.

Morris-Babb i Henderson piszą, że „otwarty dostęp daje autorowi możliwość stworzenia takiego podręcznika, który można dostosowywać do potrzeb, który jest niedrogi i bardzo szeroko dostępny” [5]. Zastosowanie licencji Creative Commons (CC) oznacza, że książki udostępniane przez Edinburgh Diamond mogą być adaptowane i aktualizowane, a w efekcie – pozostać przydatne w kontekście poszczególnych zajęć dydaktycznych. Ponieważ serwis obsługuje wyłącznie publikacje wydane w modelu Diamond OA, zapewnia to maksymalną dostępność treści.

Zespół serwisu pragnie dać studentom bezpłatny dostęp do podręczników i materiałów szkoleniowych, również do nowych wydań. Edinburgh Diamond powoli zbliża się do osiągnięcia celu. Nawiązano współpracę z uniwersyteckim zespołem otwartych zasobów edukacyjnych (Open Educational Resources, OER) w celu przekształcenia w podręczniki niektórych materiałów wykorzystywanych w ramach masowych otwartych zajęć online (*massive open online courses*, MOOC). Morris-Babb i Henderson badali potrzeby studentów w zakresie podręczników i wykazali, że „najważniejsze cechy książki cyfrowej to możliwość wyszukiwania, wydruku i nieograniczona dostępność” [5]. Edinburgh Diamond wyodrębniła poszczególne rozdziały książek, dzięki czemu użytkownicy mogą łatwo przejść do odpowiednich treści, a diamentowy model otwartego dostępu i licencje CC pozwalają na nieograniczony dostęp i ponowne wykorzystanie.

Pierwszą książką, której serwis Edinburgh Diamond zapewnił hosting, była publikacja *Fundamentals of Music Theory*, opracowana wspólnie przez

wspomniany wyżej zespół otwartych zasobów edukacyjnych, pracowników naukowych, studentów i Edinburgh Diamond. Uczyniono to w październiku 2021 r., tak aby wydarzenie mogło zgrać się w czasie z Tygodniem Otwartego Dostępu i zmianą nazwy serwisu (zob. REBRANDING). Rok później książka miała już ponad 5 tys. pobrań. W serwisie znajduje się obecnie siedem książek, w tym: podręczniki, raporty, wydawnictwo zbiorowe, książka kucharska, a nawet kolorowanki. Jednym z celów serwisu jest wspieranie wszystkich rodzajów publikacji książkowych. Istotne jest sprawdzenie, co mają do zaproponowania członkowie społeczności uniwersyteckiej, nie zaś narzucanie sztywnych wymogów. Dlatego Edinburgh Diamond wspiera również projekty, które nie mieszczą się w kategorii tradycyjnych książek akademickich.

REBRANDING

Biblioteka zdecydowała się na zmianę nazwy serwisu na „Edinburgh Diamond” jednocześnie z uruchomieniem usługi hostingu książek w 2021 r. Serwis nazywał się wcześniej „Journal Hosting Service” (Serwis Hostingu Czasopism); szybko uzgodniono, że rozszerzenie nazwy do „Book and Journal and Conference Proceedings Hosting Service” (Serwis Hostingu Książek, Czasopism i Materiałów Konferencyjnych) jest nie do przyjęcia. Obok innych zalet krótka i chwytliwa nazwa miała ułatwić promocję serwisu. Wybrano „Edinburgh Diamond”, ponieważ serwis skupia się wyłącznie na Diamond OA, a diamenty kojarzą się z przejrzystością czy siłą. Nazwa pomaga też odróżnić serwis od wydawnictwa Edinburgh University Press, które publikuje zgodnie z innym niż Diamond modelem OD.

Do wizualnego brandingu Edinburgh Diamond wykorzystano barwy i logotypy Uniwersytetu Edynburskiego, by dodać serwisowi prestiżu – uczelnia jest bowiem instytucją wysoce rozpoznawalną i cieszy się uznaniem. Grafika została zaprojektowana w taki sposób, aby korespondowała z logotypem uniwersytetu; intencją było stworzenie rozpoznawalnego obrazu, natychmiast kojarzonego z serwisem. W rezultacie powstał symbol – mały, odblokowany (na wzór otwartej kłódki) diament, zainspirowany oficjalnym logo ruchu Open Access. Opinie na temat projektu były w zdecydowanej większości pozytywne.

WYZWANIE: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Deville i wsp. zauważają, że „nowe wydawnictwa otwartego dostępu przekształcają publikacje akademickie nie *pomimo* swojej niewielkiej skali, ale

właśnie *dzięki* niej” [6]. Sugerują, iż dzieje się tak dzięki współpracy i zwiększonym możliwościom wprowadzania innowacji. Oprócz bezpłatnej usługi wewnętrznej Edinburgh Diamond jest gospodarzem usługi wspólnej, w ramach której instytucje członkowskie Scottish Confederation of University and Research Libraries (SCURL) mogą korzystać z oferowanych rozwiązań hostingowych w celu prowadzenia własnych programów wydawniczych lub serwisów hostingowych. Obecnie SCURL liczy 11 instytucji członkowskich i wszystkie odnoszą ogromne korzyści ze współpracy: dzielenie się najlepszymi praktykami i łączenie zasobów wzmocniły serwis, a zarazem zwiększyły pewność siebie poszczególnych członków w zakresie prowadzenia własnych programów wydawniczych. Odbywające się trzy razy do roku spotkania pozwalają pozostać w kontakcie, omawiać problemy i możliwe rozwiązania, a także dyskutować o szerszych istotnych kwestiach wydawniczych. Ponieważ zespół serwisu Edinburgh Diamond składa się z jednego pełnoetatowego pracownika i wsparcia technicznego, współpraca staje się coraz ważniejsza w działaniach na rzecz zmiany formy publikacji akademickich. Trudno byłoby rozwijać się w sposób zrównoważony bez sieci wsparcia złożonej z równorzędnych instytucji, z którymi można omawiać cele i wyzwania, zwłaszcza gdy zasoby wewnętrzne są ograniczone.

Ponadto Deville i wsp. stwierdzają, że „przejrzysty model finansowania działalności wydawniczej jest kluczowym czynnikiem, gdyż wskazuje na profesjonalizm i wiarygodność” [6]. Edinburgh Diamond dąży do zapewnienia jak największej przejrzystości wszystkich swoich procesów. Trudno rozwijać się bez stałego finansowania, a serwis jest obecnie finansowany z głównego budżetu biblioteki. Trudno również pozyskać środki na dodatkowe usługi, takie jak redakcja i skład – czyli dwa obszary, w których redaktorzy prosili o wsparcie. Planowany jest dalszy rozwój Edinburgh Diamond, ale musi się to odbywać w sposób zrównoważony, tak aby usługa była zawsze rzetelna dla użytkowników.

WYZWANIE: DOSTĘPNOŚĆ

Przepisy rządu brytyjskiego z 2018 r. dotyczące dostępności stanowią, że wszystkie instytucje sektora publicznego zobowiązane są zamieścić oświadczenia o dostępności swoich stron internetowych. Powinny one określać: co jest dostępne, nad czym trzeba popracować i w jaki sposób organizacja będzie to robić [7]. Edinburgh Diamond pracuje nad oświadczeniami o dostępności wszystkich swoich stron i stron swoich

partnerów. Dostępność jest niezwykle ważna, a największym wyzwaniem są ograniczenia narzędzi oraz wynikający z nich brak możliwości przygotowania plików w formatach innych niż PDF. Ponieważ dostępność to fundamentalne założenie ruchu Open Access, istotne jest, aby udostępniane treści odzwierciedlały tę ideę. Choć publikowanie zgodnie z modelem OD przełamuje wiele barier, osiągnięcie prawdziwej, pełnej dostępności nadal wymaga dużo pracy – ukierunkowanej na zapewnienie dostępu do egzemplarzy drukowanych osobom, które ich potrzebują, i dostępności wersji cyfrowych w formatach do odczytu maszynowego, stworzenie stron internetowych przyjaznych dla wszystkich użytkowników, ustandaryzowanych, wyszukiwalnych metadanych i wreszcie sprawienie, że w procesie przechodzenia do OD nikt nie zostanie pominięty.

WYZWANIE: JAKOŚĆ

Kolejnym wyzwaniem jest walka ze stereotypowym postrzeganiem publikacji w otwartym dostępie jako publikacji niższej jakości. Mimo że poczyniono w tym aspekcie pewne postępy, wpływ *impact factor* (IF) na decyzje autorów dotyczące wyboru tytułu czasopisma do publikacji, wciąż pozostaje silny. W badaniu poświęconym wielkości dorobku publikacyjnego wydawców Lari-vière i wsp. podają, że w większości obszarów tematycznych „koncentracja w pierwszej piątce wydawców wzrosła z poziomu między 10% a 20% w 1973 r. do poziomu między 42% a 57% w 2013 r.” [8]. Widzimy tu zjawisko, które Deville i wsp. określają jako „nieubłagane rozszerzanie się zasięgu kilku dużych graczy” [6]. Może to utrudniać widoczność usług na tak zdominowanym rynku; co więcej, autorzy mogą uważać czasopisma niewydawane przez wspomnianą pierwszą piątkę za periodyki niższej jakości, a nawet zajmujące się drapieżnym publikowaniem.

Edinburgh Diamond stara się zwalczać podobne opinie, prowadząc politykę, która spełnia standardy branżowe. Na przykład oświadczenie dotyczące zasad etyki publikacyjnej zostało oparte o wytyczne Committee of Publication Ethics (COPE), a polityka długoterminowej dostępności zasobów wzorowana jest na zaleceniach North American Serials Interest Group (NASIG). Kryteria indeksacji czasopism obowiązujące w Directory of Open Access Journals (DOAJ) są wykorzystywane jako przewodnik dla wydawców i redaktorów, tak aby znali oni wymagania, których spełnienie jest niezbędne do prowadzenia wysokiej jakości czasopisma w sposób etyczny i transparentny. Pomocne okazało się również określenie

ról i obowiązków pracowników Edinburgh Diamond, oddzielonych od ról i obowiązków zespołu redakcyjnego czasopisma (lub autorów książek), co pozwala na sprawne funkcjonowanie periodyku i przekłada się na brak luk w harmonogramie działań związanych z publikacją. Chociaż Edinburgh Diamond nie ma prawa własności do czasopism, którym zapewnia hosting (prawa autorskie do tytułu należą do redaktorów, a prawa autorskie do treści – do autorów), zespół współpracuje z redaktorami, by ułatwić sukcesję w przypadku odejścia członków zespołu, dzięki czemu czasopisma są mniej narażone na ryzyko stagnacji. Ponadto serwis ma stronę, na której użytkownicy mogą znaleźć więcej informacji na temat najlepszych praktyk w zakresie publikowania, np. określających zadania redaktorów i recenzentów. Zatrudnienie pełnoetatowego pracownika oznacza, że kiedy użytkownicy zwracają się do serwisu z pytaniami czy problemami, na bieżąco uzyskują wsparcie. Zagwarantowanie zdolności zespołu do dostarczenia promowanej usługi pomaga w zapewnieniu jakości i przyczynia się do postrzegania prowadzonego przez bibliotekę serwisu hostingowego jako atrakcyjnego rozwiązania dla redaktorów i autorów.

PLANY I WNIOSKI

Zespół Edinburgh Diamond zauważył, że w celu zagwarantowania stałego rozwoju usługi, potrzebne jest zapewnienie środków kontroli jakości i odpowiedniego wsparcia dla redaktorów, aby mogli oni sprawnie wydawać swoje czasopisma i książki.

Zespół nie przewidział wsparcia technicznego w zakresie niezbędnym do rozwoju serwisu, więc celem na najbliższą przyszłość jest również zwiększenie zaangażowania w powyższym zakresie. Kolejny cel to dalsze wykorzystanie Twittera (@EdinDiamond) do komunikowania się ze społecznością akademicką i badawczą oraz do intensyfikacji wewnętrznych i zewnętrznych działań promocyjnych poprzez prezentacje na konferencjach i spotkaniach.

Wreszcie zespół Edinburgh Diamond zaleca bibliotekom angażowanie się w hosting i publikowanie w takim stopniu, na jaki pozwalają im zasoby, ponieważ widać wyraźnie, że zainteresowanie OD i zaangażowanie w OD wśród naukowców, pracowników i studentów wzrasta. Usługa

jest szczególnie przydatna w przypadku tematyki, którą raczej nie zajmą się wydawnictwa komercyjne lub która jest zbyt niszowa, by zostać uznana za dochodową. Oto wybrane opinie użytkowników Edinburgh Diamond: „Ambitna i dobrze wspierana funkcja, która zapewnia niezbędną infrastrukturę dla redaktorów pragnących czerpać korzyści z publikowania w systemie w pełni otwartego dostępu”; „Nasza relacja z serwisem hostingowym to współpraca, w ramach której naprawdę korzystamy z ich wiedzy, doświadczenia i kompetencji”; „Przejsie do OJS i OMP² znacznie zwiększyło widoczność i wykorzystanie naszych publikacji online”. Widać, że usługa jest dobrze wykorzystywana i pozytywnie oceniana. Główny cel Edinburgh Diamond stanowi zrównoważony rozwój przy jednoczesnym stawianiu czoła opisanym wyżej wyzwaniom, tak aby serwis mógł nadal oferować wysokiej jakości rozwiązanie hostingowe dla tych, którzy chcą uczestniczyć w modelu Diamond OA.

REFERENCE LIST

1. Library publishing directory: Library Publishing Coalition; 2022.
2. Mullins JL, Murray-Rust C, Ogburn JL, Crow R, Ivins O. Library Publishing Services: Strategies for Success: Final Research Report (March 2012). Washington, DC: SPARC; 2012.
3. Collister LB, Deliyannides TS, Dyas-Correira S. The Library as Publisher. The Serials Librarian. 2014;66(1–4):20–9. doi: 10.1080/0361526X.2014.879524
4. Fathallah J. Open Access Monographs: Myths, Truths and Implications in the Wake of UKRI Open Access Policy. LIBER Quarterly: The Journal of the Association of European Research Libraries. 2022;32(1). doi: 10.53377/lq.11068
5. Morris-Babb M, Henderson S. An Experiment in Open-Access Textbook Publishing: Changing the World One Textbook at a Time. Journal of Scholarly Publishing. 2012;43(2):148–55. doi: 10.3138/jsp.43.2.148
6. Deville J, Sondervan J, Stone G, Wennström S. Rebels with a Cause? Supporting Library and Academic-led Open Access Publishing. LIBER Quarterly: The Journal of the Association of European Research Libraries. 2019;29(1):1–28. doi: 10.18352/lq.10277
7. Understanding accessibility requirements for public sector bodies [Internet]. GOV.UK;

² Open Monograph Press

- [cited 13.03.2023.] Available from: <https://www.gov.uk/guidance/accessibility-requirements-for-public-sector-websites-and-apps>
8. Larivière V, Haustein S, Mongeon P. The Oligopoly of Academic Publishers in the Digital Era. *PLoS ONE*. 2015;10(6):e0127502. doi: 10.1371/journal.pone.0127502
  9. Dishman C. Developing an open journals hosting service: a case study from Liverpool John Moores University (LJMU). *Insights*. 2017;30(2). doi: 10.1629/uksg.357
-

Rebecca Wojturska

University of Edinburgh, Scotland

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2840-2207>

Correspondence: rebecca.wojturska@ed.ac.uk

Rebecca Wojturska (she/her) is the Open Access Publishing Officer at the University of Edinburgh, functioning within Library and University Collections on the Scholarly Communications Team. She is responsible for managing Edinburgh Diamond, a Diamond Open Access service that offers a book and journal hosting solution to staff and students. Rebecca is also the Statistician/Bibliometrician for the *Journal of Information Literacy*.

